

JAPONIA IMPERIALA

Obligata, la mijlocul secolului XIX, sa puna capat izolarii pe care si-o impusese, Japonia s-a adaptat usor la lumea industriala moderna. Insa, dupa ce a devenit o mare putere, Japonia a recurs la un militarism agresiv, care s-a sfarsit dezastruos.

Condusa de “oameni puternici” militari, shogunii, Japonia a fost izolata de restul lumii pana la mijlocul secolului XIX. Puterile straine au incercat in multe randuri sa patrunda in Japonia, dar zadarnic. SUA, dornica sa-si asigure accesul in porturile japoneze, pentru a-si putea realimenta navele comerciale si pe cele pescaresti, a decis sa intreprinda actiuni si mai puternice in acest scop.

In 1853, un grup de nave de razboi americane, condus de comandantul Matthew Perry, a ajuns in Japonia cu o scrisoare din partea presedintelui, prin care se cerea “prietenie” si comert. In anul urmator Perry a revenit in Japonia dupa raspuns si, desi nu a fost amenintat, Shogunul a considerat intelept sa accepte cererea americanilor. Alte mari puteri europene au urmat rapid exemplul SUA, iar deschiderea Japoniei catre comertul international nu a mai avut cale de intoarcere.

Japonezii aveau insa parere diferite cu privire la aceasta problema, urmand astfel multi ani de tulburari. Shogun-ul isi pierduse autoritatea si puterea, iar cand s-a decis deschiderea majoritatii porturilor japoneze pentru comertul international, in 1858, alte grupari dinclanurile japoneze s-au ridicat impotriva Shogun-ului. Rezultatul a fost desfiintarea shogunatului si impunerea imparatului – care fusese doar un suveran nominal - ca forta politica.

Cladirea unui stat modern

In 1868, controlul a fost preluat de tanarul imparat Mutsuhito. In timpul domniei sale, numita Era Meiji (“conducere ilustra”) (1868-1912), Japonia s-a transformat. Marii lorzi feudali (daimyo) au renuntat la pamanturo, s-a stabilit un guvern si un sistem de impozitare centralizate. A fost creata o armata formata din recruti, care si-a dovedit valoare in 1877, zdrobind revolta de la Satsuma – declansata de vechii samurai (casa luptatorilor de elita). S-au infiintat institutii politice si juridice dupa model occidental, ce au culminat cu primele alegeri parlamentare japoneze in 1890.

Intre timp in Japonia se construiau rapid cai ferate, vapoare cu aburi si fabrici necesare pentru a deveni o mare putere industriala. Spre deosebire de Occident, investitiile si initiativele guvernamentale au jucat un rol decisiv in aceasta dezvoltare si, desi multe intreprinderi de stat s-au privatizat mai tarziu, parteneriatul intre stat si marile corporatii a devenit specific economiei japoneze.

Vecina Japoniei, China, care nu se modernizase, observa dezvoltarea Japoniei – sin incursiunile acestea in teritoriile neutre – cu neliniste crescanda, devenind victima primei incercari de imperialism occidental a Japoniei.

In 1902, Japonia a incheiat o alianta importanta cu Marea Britanie, cea mai mare putere imperiala din lume la acea vreme. In 1904 au inceput conflictele cu Rusia pentru Coreea si Manciuria, iar Japonia a lansat un atac asupra flotei rusesti in Port Arthur. Desi Japonia a luptata impotriva unui regim tarist incompetent, victoriile japoneze obtinute pe uscaty si pe apa au descumpanit lumea care credea ca rasa “alba” este invincibila. Prin tratatul de la Portsmouth (1905), Japonia a btinut jumatarea sudica a insulei Sahalin si o pozitie ferma in Coreea, anexata ulterior, in 1910.

La izbucnirea Primului Razboi Mondial, Japonia s-a alaturat Aliatilor. Cateva grupe de insule din Pacific, aflate sub conducerea Germaniei, au fost ocupate de japonezi, iar avanposturile germane din China au fost capturate. Devenind cea mai mare putere militara si imperiala din Asia, Japonia a continuat sa faca presiuni asupra Chinei.

In anii '20 politica externa a Japoniei s-a caracterizat in general printr-un imperialism mai putin agresiv, probabil datorita infiintarii Ligii Natiunilor (predecesoarea ineficienta a Natiunilor Unite) si a tendintei generale spre pace si progres. Insa, consecintele economice cumplite ale Marii Crize si cresterea alarmanta a populatiei japoneze, au afectat spiritul national al japonezilor in anii '30. Institutiile de tip occidental au continuat se functioneze, insa viata politicaera dominata din ce in ce mai mult de fortele armate.

Ridicarea militaristilor

Trupele armatei japoneze erau formate la inceputul anilor 1930 din tarani. Odata cu declansarea Marii Crize, nemultumirile sociale din zonele rurale sarace ale Japoniei au inceput sa se inmulteasca. Aceste nemultumiri intureau convingerile armatei ca era adevaratul aparator al intereselor Japoniei, contra unui guvern civil, pro-occidental. In plus, conform unei prevederi din constitutia japoneza, ministerele armatei trebuiau sa aiba in frunte generali ai armatei si amirali, militaristii dobandind astfel o influenta politica insemnata. Din ce in ce mai des, politicienii erau alesi doar daca indeplineau anumite caracteristici militare. Cu toate acestea, existau dezacorduri si in cadrul armatei. Au urmat o serie de tentative de lovituri militare a gruparilor ultranationaliste, care doreau rasturnarea guvernului civil si detronarea tanarului imparat Hirohito (care i-a urmat la tron lui Taisho, fiul lui Mutsuhito, in anul 1926).

Expansiunea teritoriala

Confruntandu-se cu asemenea tulburari interne, liderii militari japonezi au inceput sa creada ca expansiunea militara le va aduce glorie si va rezolva problemele economice ale tarii. In mod inevitabil, China a devenit din nou principala lor tinta.

In 1931, sub un pretext fals, japonezii au ocupat Manciuria de China, numind-o Manchukuo si au instalat un imparat marioneta. In consecinta, Japonia a fost criticata de celalalte state, cerandu-I sa restaureze suveranitatea chineza si sa-si retraga trupele

dinmanchiuria. Ca urmare la aceste apeluri internationale, Japonia s-a retras din Liga Natiunilor.

In ciuda protestelor europene si americane impotriva unor astfel de agresiuni, Japonia a continuat sa atace China. Cand aceasta din urma a refuzat sa capituleze, a izbucnit un mare razboi in 1937. Japonia imperiala facuse astfel primul pas spre infrangere, care a culminat cu distrugerea pana in temelii a oraselor Hiroshima si Nagasaki in 1945.

DATE IMPORTANTE:

1853-54

Vizitele lui Perry pun capat izolarii Japoniei

1868

Inceputul Erei Mieji sub imparatul mutsuhito (1868-1912)

1877

Revolta de la satsuma este zdrobita 1890

Primele alegeri generale

1894-95

Razboiul chino-japonez

1902

Alianta anglo-japoneza

1904-05

Razboiul ruso-japonez

1910

Japonia anexeaza Coreea

1914

Japonia intra in Primul Razboi Mondial

1931

Japonia ocupa Manciuria

1932

Manciuria devine manchukuo, un stat supus Japoniei

1937

Japonia se afla in razboi cu China.